

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на земеделието и храните

 Recoverable Signature

X 93-3278/22.07.2026

Signed by: MINISTRY OF AGRICULTURE AND FOOD

ДО

МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ

ОДОБРЯВАМ:

 Recoverable Signature

X

Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ

Signed by: Plamen Nikolaev Abrovsky

ДОКЛАД

ОТ

**ПРОФ. Д-Р КРУМ НЕДЕЛКОВ – ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА
ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ**

Относно: Извършените дейности през 2025 г., касаещи изпълнението на Решение № 261 от 04 април 2024 г. на Министерския съвет за одобряване на План за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването Високопатогенна инфлуенца по птиците в Република България

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

С Решение № 261 от 4 април 2024 г. на Министерския съвет е одобрен Плана за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването Високопатогенна инфлуенца по птиците (ВПИП) в Република България за периода 2024 – 2026 г. Стремeжът е към постигане на координиран подход при борбата със заболяването, като

са предвидени комплекс от мерки в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/429¹ и Делегиран регламент (ЕС) 2020/689².

Основната цел на Плана е превенция, ограничаване на разпространението и щетите, които нанася Високопатогенната инфлуенца по птиците и постепенно изкореняване, доказване и придобиване статут на свободна от заболяването страна/регион чрез прилагане на координирани, повсеместни и системни действия от всички заинтересовани страни – различни държавни институции и неправителствени организации. Ефективността на заложените мерки зависят от дългосрочното им прилагане и координираният подход.

Ежегодният доклад за изпълнението на мерките по Плана се изготвя от Министерство на земеделието и храните и в тази връзка представям на Вашето внимание доклад за извършените дейности през 2025 г.

РЕЗЮМЕ: През 2025 г. успешно са изпълнени дейностите заложи в Плана, съгласно компетенциите и правомощията на определените институции, не са отчетени затруднения, както и не са постъпвали предложения за отмяна или изменение на мерките. На този етап ангажираните с изпълнението на дейностите в Плана институции и организации не съобщават за констатирани проблеми и необходимост от осигуряване на допълнителни финансови средства.

I. Обща информация:

През 2025 г. в България има 15 констатирани огнища на болестта Високопатогенна инфлуенца по птиците (фиг. 1).

През месец Февруари са констатирани 5 бр. огнища на ВПИП както следва:

- На 03.02.2025 г. е потвърдено първото за годината огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на кокошки носачки, находящ се в област Пловдив, община Асеновград, град Асеновград, като в обекта засегнатите птици са 83600 броя.
- На 18.02.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на водоплаващи (патици мюлари) локализиран в област Пловдив, община Марица, село Манолско Конаре, при което са засегнати 6045 броя патици мюлари.

¹ Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните

² Делегиран регламент (ЕС) 2020/689 на Комисията от 17 декември 2019 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на правилата за надзор, програмите за ликвидиране и статута „свободен от болест“ за някои болести от списъка и нововъзникващи болести

- На 20.02.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на водоплаващи (патици мюлари) локализиран в област Пловдив, община Асеновград, село Боянци, при което са засегнати 7073 броя патици мюлари.

- На 24.02.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на водоплаващи (патици мюлари) локализиран в област Пловдив, община Раковски, село Чалъкови, при което са засегнати 4240 броя патици мюлари.

- На 26.02.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на водоплаващи (патици мюлари) локализиран в област Пловдив, община Раковски, село Чалъкови, при което са засегнати 8140 броя патици мюлари.

През месец Март е констатирано 1 брой огнище на ВПИП, както следва:

- На 18.03.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на кокошки носачки локализиран в област Пловдив, община Родопи, село Цаланица, при което са засегнати 39188 брой кокошки носачки.

През месец Май е констатирано 1 брой огнище на ВПИП, както следва:

- На 20.05.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на кокошки носачки локализиран в област Бургас, община Айтос, град Айтос при което са засегнати 27545 брой кокошки носачки.

През месец Август са констатирани 3 броя огнища както следва:

- На 25.08.2025 г. са потвърдени три огнища в животновъдни обекти предназначени за отглеждане на водоплаващи (патици мюлари) като два от тях са локализиран в област Пловдив, община Раковски, в землището на град Раковски и едно в същата община но село Момино село, при което са засегнати 9000 броя патици мюлари, 5500 броя патици мюлари и 13500 патици мюлари.

През месец Октомври са констатирани 3 огнища, както следва:

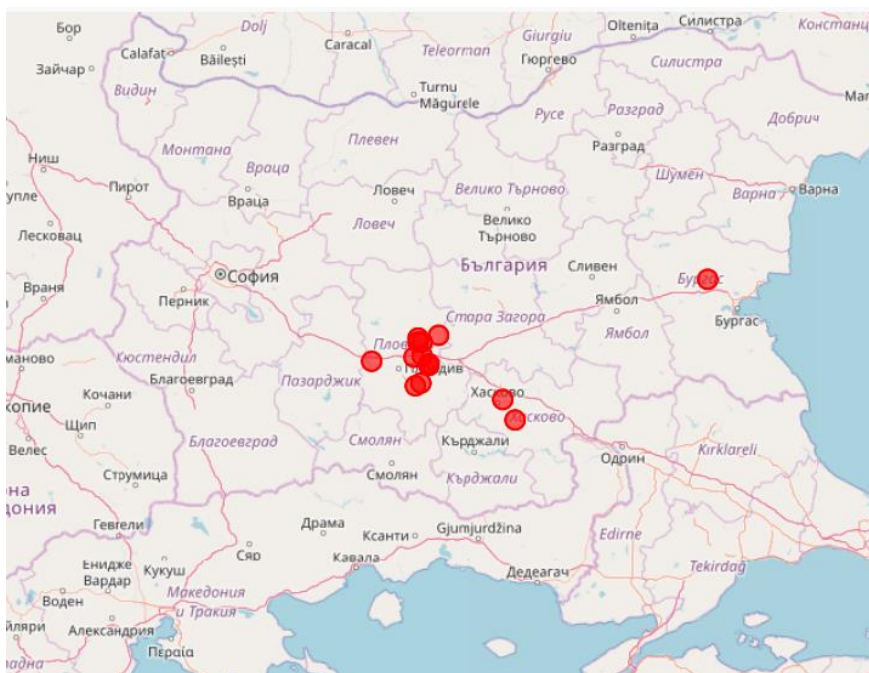
- На 08.10.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на кокошки носачки локализиран в област Хасково, община Хасково, землището на град Хасково, при което са засегнати 25007 кокошки носачки.

- На 14.10.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на кокошки носачки локализиран в област Пловдив, община Марица, в землището на село Трилистник, при което са засегнати 32984 броя кокошки носачки.

- На 16.10.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на водоплаващи (патици мюлари) локализиран в област Пловдив, община Брезово, град Брезово, при което са засегнати 9000 броя патици мюлари.

През месец Ноември са констатирани 2 огнища, както следва:

- На 12.11.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на кокошки носачки локализиран в област Хасково, община Хасково, землището на село Криво поле, при което са засегнати 39950 кокошки носачки.
- На 26.11.2025 г. е потвърдено огнище в животновъден обект предназначен за отглеждане на водоплаващи (патици мюлари) локализиран в област Пловдив, община Раковски, село Чалъкови, при което са засегнати 10700 броя патици мюлари.

Фигура 1 – местоположение на установените през 2025 г. огнища на ВПИП, на територията на Р България

В Европа през 2025 г. са обявени повече от 489 огнища по домашни птици и много случаи при диви птици.

II. Изпълнение на плана от компетентните институции и ведомства:

1. Министерство на земеделието и храните (МЗХ):

Надзорни дейности, официален и лабораторен контрол в птицевъдните обекти

През 2025 г. в рамките на провеждания надзор са изследвани общо 6763 броя проби чрез PCR, 22241 броя проби чрез реакция на вирусна хемаглутинация (РВХА) и 420 броя проби чрез ELISA, както и 340 проби от диви птици изследвани чрез PCR. Пробите са обработени в Националната референтна лаборатория при НДНИВМИ.

В резултат на извършените изследвания са открити и обявени общо 15 огнища на заболяването при домашни птици, с общ брой засегнати животни – 321 472, 1 огнище при птици отглеждани в плен (пауни) с общо засегнати 1195 птици. Огнищата на

заболяването са констатирани след пробовземане от официален ветеринарен лекар при домашни птици с клинични признаци – основно кокошки носачки и водоплаващи видове (патици мюлари). При последните болестта често протичаше през тази година със симптоми и сравнително висока смъртност, което не е типично за този вид птици.

Относно инфлуенцата по дивите птици, през отчетния период е регистриран и потвърден един случай – на 03.02.2025 г., при два екземпляра тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*) в област Бургас.

Оценка, комуникация и управление на риска от ВПИП

Центърът за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) докладва за изпълнението на Плана през 2025 г. по точки, както следва:

По дейност 1. Изготвяне на актуални становища и оценки на риска относно ВПИП:

По искане на съюза на птицевъдите в България и асоциацията на промишленото птицевъдство за корекция на заповед РГ 11-726/13.03.2025 г., ЦОРХВ изготви становище относно промяна на тази заповед в частта касаеща взимане на проби за вирусологично изследване на птици от кокошевия вид, преди насочването им за клане.

Поради безпрецедентното увеличение през есента, на случаите на Инфлуенца А по дивите птици, ЦОРХВ изготви едно становище относно Генетична принадлежност на вирусите ВПИП в България. Становището бе качено на страницата на Центъра и бе изпратено до МЗХ и МЗ.

Допълнително ЦОРХВ изготви още един доклад и четири епидемиологични анализа:

- Годишен доклад относно надзора на Инфлуенца А при домашни и диви птици в държавите-членки на Европейския съюз през 2023 г. Този доклад е публикуван и в книжка 1/2025 Актуално от Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ).
- Четири епидемиологични анализа на Инфлуенца А по птиците за периодите- септември - декември 2024 г.; декември 2024 г. – март 2025 г.; март – юни 2025 г.; юни – септември 2025 г.

По дейност 2. Сътрудничество в извършването на епидемиологично проучване с цел изясняване възможните начини за проникване на заболяването. Извършва анализ на необходимостта от промяна/засилване на мерките за надзор на болестта;

ЦОРХВ участва в седем епизоотични проучвания след огнища на Високопатогенна Инфлуенца А по птиците в ферми – 6 в обл. Пловдив и 1 - обл. Ямбол;

По дейност 3. Участие в планиране/актуализиране на стратегиите за надзор и контрол на болестта;

ЦОРХВ участва в съгласуването на Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните, включително и зоонозите, за периода 2025 – 2027 г.

По дейност 5. Участва в процедурата по повторното заселване на животни в животновъдните обекти, като извършва предварителна оценка на риска съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2020/687 .

Изготвени са единайсет броя становища за оценка на риска при повторно населване в птицевъден обект след огнище на ВПИП в:

- гр. Ветрен, общ. Септември, обл. Пазарджик.
- гр. Асеновград, м. „Чалтика“, общ. Асеновград, обл. Пловдив – 2 бр.
- с. Боянци, общ. Асеновград, обл. Пловдив
- с. Манолско Конаре, общ. Марица, обл. Пловдив
- с. Чалъкови, общ. Раковски, обл. Пловдив – 2 бр.
- с. Цалапица, общ. Родопи, обл. Пловдив
- гр. Раковски, общ. Раковски, обл. Пловдив – 2 бр.
- с. Момино, общ. Раковски, обл. Пловдив

По дейност 6. Докладва ежегодно до Европейския орган по безопасност на храните за обобщените данни от БАБХ, съгласно Директива 2003/99/ЕО и Наредба № 4 от 23.09.2020 г. ЦОРХВ е изготвил един доклад и анализ:

- Доклад и анализ на зоонозите и зоонозните причинители в България и ЕС през 2024 г.

Заклучения и препоръки относно заболяването Инфлуенца А по птиците:

- От януари 2025 г. до 22 януари 2026 има обявени 18 огнища при домашни птици и птици отглеждани в плен в обл. Пловдив, обл. Хасково и обл. Бургас и има един случай на ВПИП при диви птици в обл. Бургас. В засегнатите животновъдни обекти, в които е потвърдено наличието на ВПИП се отглеждат патици мюлари и кокошки носачки.

- Няма данни до момента за засегнати в България видове бозайници и хора, въпреки широкото разпространение на вируса в други европейски страни сред дивата популация и засегнатите котки, норки, лисици и др. Рискът от проникване на вируса сред бозайници се определя като ниво НЕЗНАЧИТЕЛНО към МНОГО НИСКО ниво.

- Геномната характеристика на вирусите субтип H5N1, идентифицирани в България показва, че вирусните изолати са групирани в клейд 2.3.4.4b. Вирусите, изолирани през 2024 -2025 г., принадлежат към генотип EA-2023-DA, EA-2020-AF и EA-2024-DI (DI.2). Вирусите от патици от общ. Брезово, обл. Пловдив и общ. Симеоновград,

обл. Хасково принадлежат към генотип EA-2020-AF. Този генотип се появява през октомври 2021 г. и е идентифициран за първи път в България през ноември 2021 г. По време на епидемичните вълни 2021-2022 г. и 2022-2023 г. генотипът AF е свързан с няколко огнища в страната. Останалите вируси принадлежат към генотип EA-2023-DA, и са изолирани от патици мюлари, пекински патици и кокошки носачки.

- Филогенетичен анализ на вирусите на Инфлуенца А циркулирали през периода 2024 - 2025 г. показва, че всички изолати от България образуват отделен клъстер, с изключение на двата вируса генотип EA-2024-DI (DI.2) – единият произхождащ от кокошки носачки, от село Болярско, област Ямбол, а другият изолиран от тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*) от гр. Бургас. Вирусът от кокошки носачки е генетично близък с тези от диви и домашни птици Франция, Молдова, Италия, Румъния, Македония, Франция, както и с вирус от червена лисица от Германия. Изолатът от дива птица е групиран с вируси от диви и домашни птици от Италия, Германия, Чехия и Холандия. Това показва, че има две отделни независими прониквания в страната на генотип DI.2.

- Социалният фактор не е за пренебрегване, за това периодичните обучения на персонала, трябва да останат неизменна стъпка в общата концепция за справяне с ВПИП.

- Въпреки въведените мерки за биосигурност, се установяват пропуски в някои ферми. Необходимо е непрекъснато и неизменно старание в посока подобряване на биосигурността. Тя е основният метод за предпазване от инфекцията с ВПИП.

- Наличието на множество молекулярни маркери, които показват зоонозията потенциал на анализираният вирус от България е сигнал за опасност както за здравето на животните така и на хората. Своевременното секвениране на новите вируси, както и публикуването им в световните база данни (<https://gisaid.org/> ; <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>) е от изключителна важност.

- Повишаване на осведомеността сред сектора на говедовъдството. Ситуацията с ВПИП H5N1 при млечни крави в САЩ се развива бързо и важни характеристики на екологията на заболяването, като източник на инфекцията, динамика на предаване и продължителност на инфекцията, все още се изследват и могат да варират в зависимост от контекста, въпреки това е препоръчително да се повиши осведомеността особено на хората, работещи в сектора на говедовъдството.

- Тестване на преживни животни във високорисковите райони. Следвайки препоръките Националният референтен център за Инфлуенца по птиците и Нюкаслска болест (NRC AI/ND) на IZSVe , би било полезно да се направят проучвания и скрининг

на фермите във високорисковите райони на България, където са докладвани предишни огнища на птичи грип при домашни птици и диви птици, с цел да се предотврати евентуална епидемия сред стадата с преживни животни.

Планиране/актуализиране на стратегиите за надзор и контрол на болестта

За изготвянето на своите становища и оценки на риска, съответно и актуализиране на стратегиите за надзор и контрол, ЦОРХВ се нуждае от актуални и коректни данни относно популацията на дивите и домашните свине и птици, което поражда необходимостта от съвместна работа с други институции като БАБХ, МЗХ и ИАГ. Все още служителите на ЦОРХВ срещат затруднения при набавянето на актуални данни поради липсата на достъп до информационната система на БАБХ – ВетИС, където вече са въведени данните за дивите и домашни птици.

Подобряване на информираността, чрез обучения и запознаване с добри практики:

През 2025 г. бе създадена организация от Изпълнителна агенция по горите за провеждане на информационна кампания на ловци от ловните дружини. Кампанията бе насочена главно върху осъществяването на надзор, превенцията, спазване на мерките за биосигурност, взимане на проби и сигнализиране при открити трупове на птици, със съмнения за заболяването Високопатогенна инфлуенца по птиците.

Сформиране на екипи за епизоотично проучване - обучение, разработване на въпросници, мобилизиране в случай на необходимост

Със Заповед № РД09-1145 от 06.11.2023 г. на министъра на земеделието и храните е определен поименният състав на постоянната комисия, която да извършва епизоотично проучване при възникване на територията на страната на огнища на особено опасни заразни болести, посочени в заповед на министъра на земеделието и храните.

Извършени дейности на горски територии

Всяко тримесечие Регионалните дирекции по горите (РДГ) представят в Изпълнителна агенция по горите, справка за извършените претърсвания на територията им и откритите умрели диви птици. През 2025 г. от страна на РДГ, Държавните предприятие (ДП) по чл. 163 от Закона за горите и неговите териториални поделения, са извършени 20784 проверки, като за същите няма констатирани трупове на диви птици.

Създадена е необходимата организация, от страна на РДГ, ДП по чл. 163 от Закона за горите и техните териториални поделения, за вземане, транспортиране, предоставяне на проби от диви птици за лабораторни изследвания, както и за оказване на пълно съдействие при прилагане на мерки в случай на констатиране на ВПИП.

Задължително се предоставят проби за изследване наличието на вируса инфлуенца по птиците, от всички ферми производители на дивеч за разселване, преди извършване на разселване на местен дребен дивеч във всички ловностопански райони.

2. Министерство на вътрешните работи (МВР)

През 2025 г. Министерството на вътрешните работи продължава изпълнението на всички заложи в плана дейности.

Служители на Главна дирекция „Гранична полиция“ оказват съдействие на компетентните институции за ефективен граничен контрол в зоните на граничните контролно-пропускателни пунктове и през граничните преходи във връзка с осъществяваните компенсиращи мерки, с цел установяване на нерегламентирано движение на живи животни и птици, суровини и храни от животински произход.

Извършва се анализ на риска на транспортни средства и личен багаж на пътниците, влизащи в Р България, на базата на който се осъществяват и съответни проверки. Провеждат се мероприятия с цел превенция и недопускане на внос, включително и за лична консумация, на птиче месо, суровини и храни, съдържащи в състава си птиче месо, както и за ограничаване нерегламентираното придвижване на птици на територията на страната, които могат да причинят разпространението на заразни заболявания.

През 2025 г. при проверка на превозни средства и личен багаж на пътници, влизащи в страната, са конфискувани общо 12 800,9 кг птиче месо, 13 кг месо с неустановен произход и 210 яйца.

Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ не е оказвала съдействие за умъртвяване (евтаназия) на птици и не е участвала в мероприятия по дезинфекция на огнища на Високопатогенна инфлуенца по птиците. Не са издавани становища за определяне на терени за „загробване“ по реда на Наредба № 3 от 27.01.2021 г. за условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, извън обектите, регистрирани в областните дирекции по безопасност на храните.

От Икономическа полиция е създадена организация за оказване на съдействие при наличие на данни за разпространение на суровини и храни от животински произход без ветеринарномедицински документи в търговската мрежа, в т.ч. пазари, нерегистрирани обекти и онлайн търговия.

От Столичната и областните дирекции на МВР се осъществява контрол на лица и моторни превозни средства (МПС) за нерегламентирано придвижване и/или търговия на

животни, в т.ч. птици и продукция. Оказва се съдействие при възпрепятстване изпълнението на служебните задължения на служители на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) и областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ), както и при извършване на проверки за продажба на живи животни и птици на пазари и тържища. Активно се взаимодейства с представители на ОДБХ и се взимат редовни участия в заседания на областните и общински епизоотични комисии.

При установяване на огнища на зараза се осигуряват 24-часови полицейски постове на определени пропускателни пунктове и в 3-километровата зона около заразените обекти. Контролира се влизането и излизането на хора, МПС, в т.ч. и селскостопанска техника, както и превозни средства, задвижвани чрез животинска тяга или физическа сила. През годината такива постове са осигурени на заразени обекти в област Пловдив.

През 2025 г. от ОДМВР Хасково, Пловдив и Бургас е оказано съдействие на съответните ОДБХ относно възникнали огнища на Високопатогенна инфлуенца по птиците на територията на трите области.

3. Министерство на околната среда и водите

В рамките на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичната разнообразие (НСМСБР), ИАОС организира и координира мониторинг на зимуващите птици в България. В периода 16.01 - 19.01.2025 г. се проведе 49-то Среднозимно преброяване (СЗП) на зимуващите водолюбиви птици. Бяха извършени наблюдения на 255 водоеми, влажни зони, реки, язовири и основни водоеми по черноморското ни крайбрежие. В преброяването взеха участие експерти от ИАОС, РИОСВ и ДНП „Централен Балкан“ при МОСВ, дирекциите на природните паркове при ИАГ, учени от БАН, и специалисти и доброволци от неправителствени организации, включително Българско дружество за защита на птиците, НЛРС "Съюз на ловците и риболовците в България" и др. При извършените през 2025 г. наблюдения, не са установени болни или умрели от Високопатогенна инфлуенца птици, както и не са получени данни за такива.

В Басейнова дирекция „Черноморски район“ (БДЧР) не е постъпвала информация за извършено загробване на птици заразени с Високопатогенна инфлуенца и не са давани конкретни указания и предписания на общинските администрации и специалистите от БАБХ, които организират и контролират загробването на животни/птици. БДЧР е изразила едно становище (за един поземлен имот) по чл. 155, ал. 1, т. 23 от Закона за водите към РИОСВ-Русе в хода на водена от Инспекцията процедура. В БДЧР за

съгласуване (без имоти за гробища за умрели домашни любимци) са постъпили общо 2 искания (от Община и БАБХ) за общо 2 имота. След разглеждането им са определени като: подходящ – 1 имот и в район за управление на друга БД – 1 имот. За периода, експерти от Дирекция „Контрол“ не са участвали на място в комисии за определяне на терени. Предвид липсата на извършени загробвания в териториалния обхват на БДЧР, през 2025 г. не е възлаган контролен мониторинг по специфични замърсители във водни тела, които могат да бъдат засегнати от загробване на птици заразени с Високопатогенна инфлуенца.

Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР) докладва, че през 2025 г. не са постъпвали искания от общинските администрации и от БАБХ, които организират и контролират загробването на животни и съответно не са предприемани действия по тази мярка. Представител на БДДР е участвал в комисията и се е произнесъл по отношение на местоположението на терени за обезвреждане. БДДР се е произнесла с 9 бр. становища по отношение на местоположението на предложени имоти за трупни ями. Разгледани са общо 146 бр. имоти, като 72 бр. са определени като подходящи и 74 бр. като неподходящи за изграждане на трупни ями. Не е постъпвала информация за загробване на птици, която да налага планиране на допълнителен мониторинг.

През изминалата 2025 г. експерт от Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ Пловдив е участвал в 1 заседание на Областната епизоотична комисия – Пловдив относно обявяване на първично огнище на Инфлуенца А по птиците. Дирекцията е одобрила 75 терена по искане на 30 общини. Във всяко становище са записани указания и какви мерки трябва да се спазват при загробване с цел опазване на подземните и повърхностните води. Изпратени са напомнителни писма към 91 общини за необходимостта от одобрени терени за загробване.

Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ информира, че за изминалата 2025 г. в териториалния и обхват не са изпълнявани дейности от компетентността на БД ЗБР, които да са свързани с Плана.

Национални паркове „Пирин“ и „Рила“ информират, че през 2025 г. няма случаи на намерени мъртви или птици със съмнително поведение и не са подавани сигнали към БАБХ. Служителите „Паркова охрана и контрол“ (ПОК) при Дирекция „Национален парк Рила“ са добре подготвени и притежават необходимите знания и умения за взимане, опаковане и транспортиране на проби от диви птици (в случай, че такива бъдат намерени на територията на парка). През 2025 г. експерти от дирекцията проведоха дейности по актуализиране и опресняване на знанията на служителите ПОК, включително по отношение на разпознаването на диви птици със съмнително или нетипично поведение.

4. Министерство на здравеопазването

Във връзка с обявени огнища на Инфлуенца А (грип) по птиците в животновъдни обекти в област Пловдив, област Пазарджик и област Хасково, съответните регионални здравни инспекции са издирили лицата, работили в контакт със заразените птици в животновъдните обекти и лицата, участвали в ликвидиране на огнищата с оглед осигуряване на медицинско наблюдение от общопрактикуващите лекари. Сред наблюдаваните лица не са регистрирани заболявания. Поддържана е оперативна връзка и обмен на информация с областните дирекции по безопасност на храните.

Изпратени са 6 проби за вирусологично изследване в Националната референтна лаборатория (НРЛ) „Грип и ОРЗ“ към НЦЗПБ на служители на ОДБХ Пловдив, участвали в ликвидиране на огнищата. Всички проби са с отрицателен резултат за грипен вирус.

През 2025 г. е получена информация от ОДБХ-Бургас за установен геном на вируса на инфлуенца А грип по птиците H5N1 при умрели тръстикови блатари в гр. Бургас, Екологичен парк Вая. Изпратени са писма до лечебните заведения в областта с информация за вируса на инфлуенцата по птиците, за заболяването, вкл. клинични симптоми, източника и начините на заразяване и за снемане на насочена епидемиологична анамнеза.

Регионалните здравни инспекции са публикували на електронните си страници или са поставили на общодостъпни места в сградите на инспекциите информационни материали и препоръки за предпазване от заразяване с инфлуенца по птиците, вкл. и във връзка с общоевропейската кампания „Без инфлуенца по птиците“ (#NoBirdFlu). Изготвени са и информационни писма до лечебните заведения за повишено внимание в случаи на пациенти с грипоподобна симптоматика за целенасочена епидемиологична анамнеза за данни на контакт с умрели домашни и/или диви птици.

Представители на регионалните здравни инспекции са участвали в заседания на Областните и Общинските епизоотични комисии, на които са обсъждани и приети мерки за предпазване от ВПИП. Провеждани са работни срещи с областните дирекции по безопасност на храните.

Националната референтна лаборатория „Грип и ОРЗ“ към НЦЗПБ има капацитет за доказване чрез метода real-time RT-PCR наличието на РНК на високопатогенен грипен вирус А (H5Nx). Методът е препоръчан от Световната здравна организация (СЗО). Лабораторията има капацитет и за извършване на секвениране на проби, положителни за високопатогенен грипен вирус А(H5Nx). Изследването има цел да идентифицира мутации в генома на вируса, свързани с адаптация на вируса към човешкия организъм.

Всяка година лабораторията участва успешно в международен контрол за оценка качеството на молекулярната диагностика, организиран от СЗО, който контрол включва няколко закодирани проби за доказване на вирус А(Н5Nх).

През 2025 г. в НРЛ „Грип и ОРЗ“ са изследвани носогърлени секрети на 7 лица, контактни на инфлуенца по птиците. Резултатите са отрицателни.

5. Областни управители

Областните управители докладват, че във връзка с приетият План и във връзка с изпълнението на допълнителни Заповеди за контрол на болестта, издадени от изпълнителния директор на БАБХ, са провели периодични или извънредни заседания на Областни епизоотични комисии и/или общински епизоотични комисии. На тях са набелязани конкретните мерки, засиления контрол на уязвими места с цел превенция и ограничаване на заболяването, провеждането на информационни кампании, както и координирането на съвместните действия.

6. Кметове на общини, на райони и на кметства

Местните власти информират, че през отчетната година са се включили активно в общите усилия по ликвидиране на огнищата на инфлуенца и, че действията им са се съсредоточили върху оказване на съдействие на органите на БАБХ по ликвидиране на откритите огнища и по обезопасяване на 3-километрови предпазни и 10-километрови наблюдавани зони около тях. Съдействие е оказано и във връзка със загробването/изгарянето на опасните материали на определените със заповед на кмета на общината трупни траншеи или терени за разполагане на мобилни инсценератори.

Чрез информационните си материали Националното сдружение на общините в Република България съдейства за разпространяване на указанията на контролните органи по повод затягане на мерките за биосигурност в периодите на засилена миграция на птиците и повишен риск от разпространение на заразата.

7. Висши учебни заведения с обучение по ветеринарна медицина

Тракийски университет, гр. Стара Загора:

Преподавателите от секцията „Епидемиология, инфекциозни болести и превантивна медицина“ на ВМФ поставят акцент върху епидемиологичните характеристики, клиничните симптоми и мерките за превенция и контрол на ВПИП по време на лекционните и практически занятия със студентите по специалността „Ветеринарна медицина“, с оглед поддържане на висока готовност за бързо разпознаване на заболяването и мотивирано убеждение за значимостта на противоепидемичните

мерки. Те извършват неформални информационни кампании при професионалните си контакти с фермери, собственици и работници в птицевъдни стопанства. Също така следят глобалната и регионална епидемична обстановка и извършват анализ на тенденциите в разпространението на заболяването и ефикасността на прилаганите мерки, с оглед изготвяне на предложения за оптимизиране на контрола.

Извършени са 12 бр. външни независими одити на мерките за биосигурност, въведени в птицевъдни обекти с констатирана ВПИП, чрез които да се оцени и гарантира ефективността на противоепидемичните мерки, за да се предотврати повторното проникване на вируса на ВПИП. Извършена е оценка на ефективността на процедурите за биосигурност в условията на практиката, с изготвяне на препоръки за тяхното оптимизиране.

Доц. д-р Георги Желев от секция „Епидемиология, инфекциозни болести и превантивна медицина“ към ВМФ на ТрУ е включен в състава на координационния съвет към Министъра на земеделието и храните за особено опасни болести по животните (ООИ) и зоонози (Заповед № РД09-865/22.08.2023 г. на Министъра на земеделието и храните) и осигурява експертно мнение в оперативните дискусии, касаещи превенцията и контрола на ООИ, включително и ВПИП по птиците.

Лесотехнически университет, гр. София:

Всички преподаватели и специалисти, които имат пряко или косвено отношение към Плана, системно извършват следните дейности:

- Акцентират върху задачите, включени в Плана, в рамките на учебния процес със студентите от специалността „Ветеринарна медицина“, по дисциплините „Вирусология“, „Епидемиология и превантивна ветеринарна медицина“, „Болести по дивеча“ и „Инфекциозни болести“.
- Системно иницират и провеждат информационни кампании за превенцията и предотвратяване разпространението на ВПИП на собственици на животни, персонал във ферми, ловци и други лица, свързани с отглеждането и/или стопанисването на домашни и диви птици. Преподавателския състав към Факултет „Ветеринарна медицина“ и Факултет „Горско стопанство“ включително със специалност „Ловно стопанство“ подпомага този процес чрез професионалните си контакти с ловните стопанства и волиери.
- Обсъждат различни варианти за засилване на мерките на активния и пасивния надзор на ВПИП в зависимост от актуалните научни разработки в съответното направление. Всички специалисти са в постоянен контакт с официалните държавни

служби и професионални организации, с които се осъществява обмен на актуална информация относно заболяването.

8. Български ветеринарен съюз (БВС)

Регистрираните ветеринарни лекари (РВЛ), които упражняват ветеринарномедицинска практика осигуряват: ветеринарномедицинско обслужване и поддържат списък на обектите обслужвани от РВЛ за съответната територията, уведомяват при установено нерегламентирано отглеждане; взимат и изпращат проби от домашни птици, отглеждани в животновъдни обекти, които обслужват; извършват дейности по Програмата за надзор на болестта Инфлуенца при домашни и диви птици в Република България, в случай на делегиране на такива от страна на ЦУ на БАБХ; при съмнение или възникване на епизоотии или при проява на масова смъртност при животни в един или повече обекта РВЛ предприемат ограничителни мерки и уведомяват незабавно ОВЛ при ОДБХ, председателя на областната колегия на БВС и кмета на общината и кметството, на чиято територия са обектите; регистрираните ветеринарни лекари изпълняват разпорежданията на ОДБХ за профилактика, ограничаване и ликвидиране на епизоотии и други масови болести; извършват регулярни посещения в обектите, обслужвани от тях с честота определена след оценката на риска; съдействат на собствениците на обекти при изготвяне на планове за спешни мерки (контингенс-планове) на обектите и предоставят съвети и информация относно изискванията за биосигурност; участват в състава на областните и общинските епизоотични комисии.

Съобразно отговорностите на РВЛ вменени в ЗВД и ЗСОВЛБ, между ръководството на БАБХ и БВС е съгласуван образец на договор между ОДБХ и РВЛ, съобразен с изискването на последните промени на ЗВД. Чрез него РВЛ се задължиха да спазват изискванията на чл.137б от ЗВД: „Директорът на ОДБХ определя населените места в съответната област, за които е необходимо ветеринарномедицинско обслужване, и писмено уведомява съответната областна колегия на БВС. Общото събрание на областната колегия на БВС с решение определя най-малко по един регистриран ветеринарен лекар за всяко от определените населени места. Разпределението на регистрираните ветеринарни лекари по населени места се публикува на интернет страницата на БВС и се оповестява по подходящ начин във всяка община и кметство за прилежащата им територия.”

Това задължение на БВС и в частност на РВЛ беше изпълнено. Бяха посочени ветеринарни лекари за всички населени места.

РВЛ уведомяват ОДБХ за установено нерегламентирано отглеждане на птици в населеното място и прилежащите му землища, също така своевременно уведомяват ОВЛ при установяване на животни, които представляват епизоотичен риск.

РВЛ в обектите, които обслужват взимат и изпращат проби/трахеални, клоакални и серумни/ в Национална референтна лаборатория "Инфлуенца А и Нюкаслска болест по птиците" при всяко съмнение за заболяването и при движения на птици към други обекти.

Относно честотата на посещения, чрез договора това беше регулирано: „да посещава животновъдните обекти с цел изпълнение на мерките по програмите по чл. 46з, 46и и чл. 118, ал.1 в честота съобразно чл.25 от Регламент ЕС 429/2016, като подходът е индивидуален и се взима предвид:

- 1) Вид на животновъдния обект;
- 2) Видове и категории животни, отглеждани в обекта;
- 3) Епидемиологичната ситуация в района;
- 4) Честотата трябва да е пропорционална на рисковете за всеки конкретен животновъден обект;
- 5) Всяко посещение по друг повод може да се комбинира за постигане на целта.”

Регистрираните ветеринарни лекари изпълняват разпорежданията на ОДБХ за профилактика, ограничаване и ликвидиране на епизоотии и други масови болести.

Председателите на Областни колегии са включени с изрична заповед в състава на областните епизоотични комисии, а също представители са включени в общинските епизоотични комисии.

БВС докладва, че чрез своите членове – регистрирани ветеринарни лекари, съгласно вменените им задължения в Плана за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването Високопатогенна инфлуенца по птиците в Република България за 2025г., спазва стриктно и отговорно поставените задачи.

9. Ловни сдружения

Български ловно рибарски съюз (БЛРС) информира, че през 2025 г. в районите стопанисвани от Ловно рибарски сдружения (ЛРС), членове на БЛРС, не са обявявани огнища на болестта и в тази връзка БАБХ не е предписала извънредни мерки в районите, които да засегнат процеси на задивечаване с ловни птици по места. При закупуване на ловни птици от съответния развъдник, са изискани и получени документи доказващи здравословното състояние на птиците. При превоза на птиците са спазени всички изисквания за дезинфекция и документи, предвидени в Плана. Преди естественото

развъждане в природата птиците са ограничавани в карантинни помещения и дворове в необходимия срок и са разселвани при съответния ветеринарен контрол. В районите стопанисвани от техни членове не са наблюдавани случаи, предполагащи съмнение за епизоотии сред диви птици.

На териториите на ЛРС през 2025 година са разселени общо 994 броя фазани и 320 броя яребици.

10. Научни и неправителствени организации с експертиза в областта на орнитологията

Не е предоставена информация за изпълнение през 2025 г. на мерки от Плана.

11. Браншови организации

Съюзът на птицевъдите в България (СПБ) докладват, че са браншова организация, чиято ежедневна дейност е насочена към разширяване на възможностите на нейните членове чрез лидерство, застъпничество и методическа подкрепа. През 2025 г. СПБ се е включил активно в информационната кампания на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) и Европейската комисия относно превенцията и мерките за биосигурност #NoBirdFlu. С оглед на актуалната епизоотична обстановка в страната и Европа през месец септември 2025 г. са уведомили членовете си за началото на кампанията и са публикували съответните материали на официалната си страница и в социалните мрежи. Организиран са и работни срещи между представители на бранша и компетентните органи на тема „Високопатогенна инфлуенца по птиците – актуална епизоотична обстановка и мерки за превенция“.

На електронната страница на Съюза се поддържа актуална база данни с нормативната уредба на национално и европейско ниво. Акцент е поставен върху обсъждането и разясняването на допълнителните ограничителни мерки, въведени със заповеди на Изпълнителния директор на БАБХ, като при всяка промяна в режимите на контрол, СПБ своевременно информира своите членове и предоставя указания за унифицирано прилагане на разпоредбите.

СПБ докладва, че работи в партньорство с национални и международни структури за повишаване на конкурентоспособността на българското птицевъдство, като през 2025 г. е взел активно участие в работни групи към законодателната и изпълнителната власт. През отчетния период са изготвени и представени над 30 експертни становища по проекти на закони, наредби и административни актове, като по този начин СПБ

осигурява участие на бизнеса в процеса на взимане на решения и инициира промени в действащата нормативна уредба въз основа на обратна връзка от фирмите в сектора.

Съюзът на птицевъдите в България ежегодно организира международна конференция и бизнес изложение, които служат за платформа за обмен на иновативни решения. Форумът е проведен на 10 и 11 септември 2025 г. в Интер Експо Център – София, с основни акценти насочени към развитие на научните изследвания и иновациите чрез концепциите за „умна и „зелена“ ферма, внедряване на изкуствен интелект и подобряване на благосъстоянието на животните. Специално внимание е отделено на стратегиите за намаляване на разпространението на ВПИП и редуциране на употребата на антимикробни средства и насърчаване изграждането на професионални мрежи между ветеринарни специалисти и технологични компании.

12. Фуражен сектор

Съюзът на производителите на комбинирани фуражи информира, че представлява сектора за производство на фуражни добавки, премикси и комбинирани фуражи, включително и търговците на фуражи и хранене на животните в Република България. Членовете му са български производители и търговци на храни за животни, които инвестират всеки ден, за да произвеждат безопасни, висококачествени и устойчиви фуражи. Това, с което животните се хранят, играе важна роля за тяхното здраве, но също така и за здравето на хората.

Част от членовете на Съюза на производителите на комбинирани фуражи са със затворен цикъл на производство, т.е. от производството на комбинирани фураж до отглеждане и хранене на животни, отглеждани в собственото им животновъдно стопанство, включително домашни птици, чиято крайна продукция попада в обхвата на Закона за храните.

Безопасността на фуражите е пряко свързана с предпазване на здравето на животните и хората. Недопускането на разпространението на заболявания предотвратява вероятността от икономически загуби в животновъдния сектор.

През 2025 г. извършените дейности от членовете на СПКФ, включително и от Съюза са както следва:

- Замърсените фуражи са един от възможните пътища за пренос на Високопатогенна инфлуенца по птиците. Операторите в сектора осъзнават своята отговорност и са предприели всички необходими действия за недопускане на разпространението на фуражи, които могат да бъдат преносители на заболяването. За да бъдат предпазени фуражите от замърсяване и възможността да бъдат източник на

пренасянето на вируса във фермата във всички фуражни заводи се извършва дезинфекция на транспортните средства преди натоварването на фуража и доставката му до фермата. Поддържат се писмени записи, които могат да бъдат проследени.

- Всеки един оператор е въвел, изпълнява и поддържа актуални процедури основани на принципите на НАССР.

- Във връзка с изпълнението на изискванията на чл. 26в от Закона за фуражите (обн. ДВ, бр.55/2006 и измененията) и Заповед № РД 09-327/28.03.2019 г. на министъра на земеделието, храните и горите Съюзът на производителите на комбинирани фуражи е одобрена организация от Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) да извършва обучения на операторите по цялата фуражна верига по предварително одобрена от БАБХ програма. Съюзът извършва обучения на теми свързани с хигиената и безопасността на фуражите от 2019 година, като съгласно чл. 26в, ал. 1 от Закона за фуражите операторите за задължени да организират и участват веднъж на три години в обучение, отнасящо се до дейността, която извършват.

През 2025 година са проведени общо 705 обучения на теми: „Етикетирание на храни за домашни любимци“, „НАССР фуражи“, „Хигиена, качество и безопасност на фуражи“, „Хигиена и безопасност на фуражи при храненето на животни“. В обученията се засягат въпросите, относно възможността замърсените фуражи да са един от възможните пътища за пренос на заболявания, включително и високопатогенна инфлуенца по птиците. Общо обучените лица са 705 бр.

Всички обучени лица се предоставят на БАБХ, дирекция „Контрол на фуражите и СЖП“ за включването им в Регистъра на обучените лица по чл. 26в от Закона за фуражите. Регистърът е публичен и е достъпен на електронната страница на БАБХ.

Съюзът на производителите на комбинирани фуражи изпраща до своите членове информация, която да им бъде полезна за извършваната от тях дейност.

III. Заключение и изводи:

От предоставената информация е видно, че дейностите заложи в Плана се изпълняват в сътрудничество, съгласно компетенциите и правомощията на определените институции, не са отчетени сериозни затруднения, необходимост от осигуряване на допълнителни финансови средства и изменение на заложените мерки.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното представям на Вашето внимание годишен доклад за извършените дейности през 2025 г., касаещи изпълнението на Решение № 261 от 04 април 2024 г. на Министерския съвет за одобряване на План за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването Високопатогенна инфлуенца по птиците в Република България, и моля за неговото одобрение. След Вашето одобрение се предвижда годишният доклад да бъде публикуван на интернет страницата на МЗХ и да бъде изпратен по официален път до всички институции и организации включени в Плана, за сведение.

С уважение,

Recoverable Signature

X

ПРОФ. Д-Р КРУМ НЕДЕЛКОВ
Заместник-министър
Signed by: Krum Vladimirov Nedelkov